

Jönköpings kommun
stadsbyggnad@jonkoping.se

Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare, Jönköpings kommun

Inledning

Jönköpings kommun har skickat ut översiktsplanen på en andra granskning. Under granskningstiden har kommunen översänt rubricerad översiktsplan till Länssstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Länssstyrelsen har tidigare yttrat sig över översiktsplanen den 3 april 2024. Detta granskningsyttrande ersätter tidigare yttrande.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länssstyrelsens granskningsgrunder som är riksintressen, miljökvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion. Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen när den antagits.

Riksintressen

Nedan görs kommentarer kring några specifika riksintressen. Länssstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena har behandlats på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Naturvård och Natura 2000

Länssstyrelsen kan inte utesluta att en utbyggnad av det föreslagna verksamhetsområdet Västra Jära i vissa delar kan komma att innebära påtaglig skada på riksintresse för naturvård, i första hand Dumme mosse.

Eftersom Dumme mosse även är ett utpekat Natura 2000-område både utifrån fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet kan en utbyggnad av Västra Jära kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Frågan behöver utredas vidare i kommande planskeden, bland annat med en fågelinventering. Hänsyn behöver tas till den sammanvägda och ackumulerade bullernivån från tillståndsgiven täkt och tillkommande verksamheter samt vilken påverkan den förändrade landskapsbilden får för fågellivet. Även hydrologi är en viktig fråga att utreda.

Riksintresseområdet Stråkendalen-Bottnarydsfältet och Nissan uppströms Unnefors kan också påverkas av utbyggnaden i Västra Jära. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att frågan behöver omhändertas i efterföljande planskeden.

Vindbruk

Inom riksintresset, objekt ID 238, föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning. Däremot gör kommunen bedömningen att det inte är lämpligt med vindkraft väster om E4:an. Länsstyrelsen har inga synpunkter på kommunens avgränsning av riksintresset.

Värdefulla ämnen och material

Inom riksintresset Norra Kärr föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning och Länsstyrelsen bedömer därmed att riksintresset är tillgodosett. Däremot innehåller översiktsplanen ett ställningstagande om att riksintresset för naturvård Norra kärr ska ha företräde framför riksintresset för värdefulla ämnen och material. Länsstyrelsen konstaterar att de två riksintressena inte är förenliga med varandra i en situation då de värdefulla ämnena ska utvinnas. Avvägningen mellan riksintressena kommer dock att avgöras först i en prövningssituation. Länsstyrelsen föregår inte en sådan prövning.

Kommunikationer

Två stora verksamhetsområden föreslås utmed riksväg 40 som är av riksintresse för kommunikationer. Kommunens ställningstagande är att riksintresset inte ska påverkas negativt i samband med exploateringen av planområdena vilket är bra. Frågan behöver utredas i samband med efterföljande planarbete och kommande detaljplaner anpassas för att inte påtagligt skada riksintresset.

Det är positivt att lokalisera verksamhetsområdet Öggestorp i ett läge som ger möjlighet till godstransporter på järnväg. Det är dock

inte klarlagt om en anslutning av industrispår är genomförbar. Resultatet av en sådan utredning kan komma att påverka möjligheten att exploatera delar av området eftersom det också finns utmaningar vad gäller anslutningar till riksväg 40 i Öggestorp.

I översiktsplanen redovisas den valda korridor inom vilken Trafikverket utreder placering av en ny järnväg mellan Tenhult och Byarum vilket är bra. Länsstyrelsen bedömer att korridoren utgör ett underlag för avgränsning av riksintresset Byarum-Tenhult. Länsstyrelsen konstaterar dock att korridoren inte är redovisad fullt ut i anslutning till Tenhult. Inom korridoren redovisas i enstaka fall istället pågående markanvändning besöksanläggning respektive verksamheter och industri. Korridoren utgör ett utredningsområde och bör redovisas i sin helhet.

Kulturmiljövård

Tre riksintresseområden är direkt berörda av de förändringar som föreslås i översiktsplanen: Visingsö (F 76), Gränna, Uppgränna (F 78) och Skärstaddalen (F 74).

De förutsättningar som kommunen anger för placering av ny bebyggelse kan bidra till att påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövården undviks vid förändringar inom eller i anslutning till riksintresset. Frågan om påtaglig skada är dock beroende av andra faktorer än enbart placering. Påverkan på riksintresse kan därtill uppstå genom visuell påverkan från företeelser utanför riksintressets avgränsning. Förändringar inom eller utanför området kan till exempel genom visuell påverkan störa, dominera eller konkurrera på ett sätt som försämrar förutsättningarna för att förstå det kulturhistoriska sammanhang som ligger till grund för riksintresset. Exempel på faktorer som vid sidan av placering kan bidra till påtaglig skada kan vara bebyggelsens utformning, utförande, byggnadshöjd eller byggnadsvolym. Länsstyrelsen konstaterar därför att enbart placering i anslutning till befintlig bebyggelse inte är tillräckligt för att utesluta påtaglig skada och att bedömningen av påtaglig skada kommer att behöva ske från fall till fall.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormerna för luft, buller och vatten hanteras på ett godtagbart sätt i översiktsplanen. Översiktsplanen ger förutsättningar för att följa MKN i efterföljande planering.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen anser att de utpekade LIS-områdena är förenliga med 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Mellankommunal samordning

Översiktsplanen innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

Hälsa och säkerhet

Översiktsplanen innehåller bra strategier för efterföljande planering gällande förorenad mark, farlig verksamhet, farligt gods samt ras, skred och erosion. Länsstyrelsen anser att dessa strategier är tillräckliga på en översiktlig nivå.

Översvämning

De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning kan uppfattas som att en lokalisering alltid är möjlig så länge riskreducerande åtgärder utreds. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning vilket behöver omhändertas i efterföljande planering. Det kan handla om viss samhällsviktig verksamhet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med samhällsplanerare Clara Gyllström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsplanerare Karin von Zweigbergk medverkat.